

Asztrociták méretmeghatározása agymetszetekből

Pogány Lajos MTA Szilárdtestfizikai és Optikai Kutató Intézet Budapest Konkoly Th.29
Német László IVAX Gyógyszerkutató Budapest Berliini út 47

Absztrakt

Az asztrociták mérete különféle betegségek gyógykezelése során megváltozhat az alkalmazott orvosságok hatására. A célunk ezeknek a változásoknak a kimutatására alkalmas eljárás kidolgozás bemutatása.

Az asztrociták az agyszövet metszetekben immune-festéses eljárással lettek megjelölve. A festési eljárás a (GFAP). GFAP glial proteinhez való specifikus antitest kötésen alapul, melyet enzimreakcióval hozunk létre ki és végül színes kiválás keletkezik. A kiválás mennyisége lineárisan függ az asztrociták GFAP tartalmától.

A agyszövetből készített metszetek vékony optikai réteggé kezelhetők. A metszetek vastagsága 5 μm és ebben a tartományban a festetlen agyszövet a látható fény számára átlátszó, a festett asztrociták pedig jelentősen elnyelik a fényt.

Eredményképpen az asztrociták sötét részekként jelentkeznek és a fényelnyelésük arányos lesz a festett fehérjék mennyiségével.

A fényelnyelés függ a fény hullámhosszától is:

$$I(x) = I(0) * \exp\left(-\int_0^x \alpha(\lambda, x) dx'\right)$$

ahol: $I(x)$ a fény intenzitása az x távolság függvényében

λ a fény hullámhossza

α abszorpciós tényező

A fény áthalad az agymetszeten, mely az abszorpció szempontjából csak egy bizonyos kémiai anyag, a festett asztrocita anyaga. Ebből a szempontból az α abszorpciós tényező

$$\alpha = \varepsilon * c[\varepsilon] = \left[\frac{1}{\text{mol}} \frac{1}{\text{m}^{-1}} \right]$$

függ a

c koncentrációtól in mole/l

ε a molekuláris abszorpciós tényezőtől (lásd [1]).

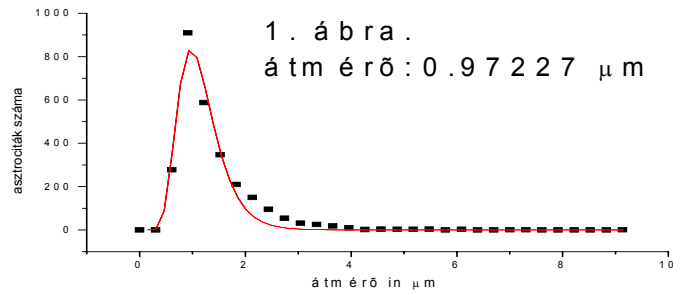
Mivel esetünkben egyszerű lineáris összefüggés érvényesül (a fény intenzitás csökkenése nagyon kicsi, amíg a fény áthalad az optikai mikroszkópban az agymetszeten és így a fényerősség csökkenése lineáris függéssel közelíthető), az agymetszetről készített képek a festett kémiai anyag - másképpen az asztrociták anyagának - feltérképezésére használhatók. A képek feketedés, vagyis a festett asztrociták színárnyalata elég jó lineáris kapcsolatban lesz a kémiai koncentrációjuknak a mértékével. Az analízisünkben ezt a kaöpcsolatot használjuk fel a mérés elvégzésére.

A képekben levő asztrocitákat egyedi részecskéként kezeljük és a róluk kapott adatokat adatbankban tároljuk.

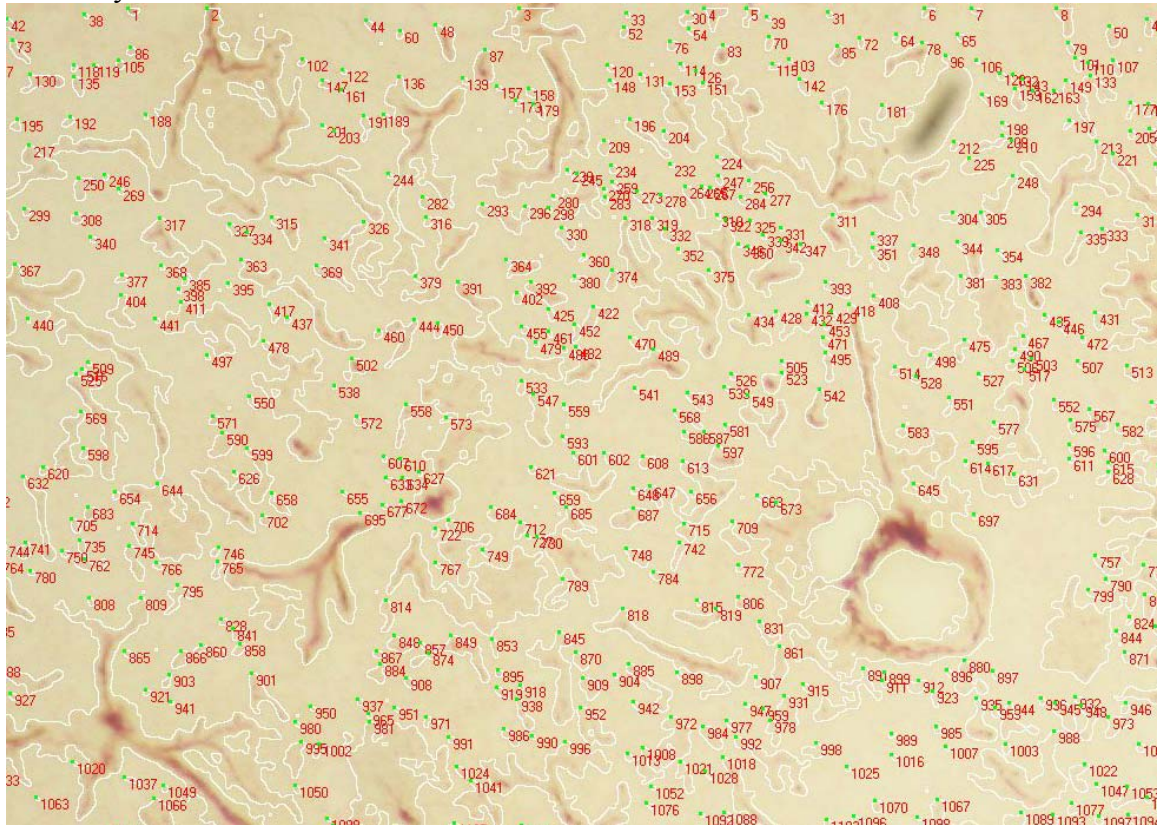
Az asztrociták mennyiségi értékelésére bevezettünk egy ekvivalens térfogatot. Ezt az ekvivalens térfogatot az asztrocita területéből és a sűrűségéből számítjuk ki.

A kép kiértékelési folyamata végén az asztrocita ekvivalens térfogatából számított

átmérével jellemezünk minden egyes asztrocitát. A kapott átmérők közelítőleg lognormál eloszlást követnek és a metszet, illetve a megfelelő agyszöveti részek jellemzésére az eloszlás csúcsának a helyét, amely egy átmérőértéket jelent, mint mérőszámot használjuk (lásd az 1. ábán).

Ez az átmérőérték jelzi a metszetben levő festet asztrociták minőségét, kapcsolatban van a méretükkel, ezáltal felhasználható a gyógyszeres kezelések hatásának az összehasonlítására. Természetesen az elemzés során kapott nagy mennyiségű adatokat további statisztikai és matematikai értékelésekre fel lehet használni, de azok bemutatása már tulnyulik ennek a munklának a keretein.

2. ábra Agymetszet, az asztrociták bal felső pontja zöld ponttal és számmal jelölve